

1968

Guirlanden. Situationen, traditionen, tiden.

Hvor kom det fra? Grupperne - Sonde, Guirlanden - grupperet omkring hvad? Om kunsten, det kunstneriske udtryk, selvfølgelig. Det intellektuelle, det håndværksmæssige. Det nye, det gamle. Skal det fortsætte? Er maleriet dødt, og hvad vil det sige? Kan de traditionelle udtryksformer - maleri, skulptur, grafik - stadig være relevante billeder af forhold, der synes at skribe på nye former, andre formater?

Fornemmelsen af, at forbindelsen bagud er brudt. Ligger modernismen som en barriere, en ødemark, mellem øjeblikket og den dybe fortid? Kan vi slet ikke se os selv mere af bare kvababelser vedrørende det moderne, det at være ny? At være aldrig før set, totalt originale?

I forhold til hvad? Til det gamle, til det ny. Og hvad er så det? HVAD ER DET?

En gang til. Koncept og — det autonome maleri, eller maleriets autonomi, at det ikke skal være andet, at — som jeg selv skrev en del år senere om den periode, i en tekst om Preben Schmidt, en af GUIRLANDENS *founding fathers*, at visse mennesker ikke længere ville vide af at anvende et staffeli, hvis de kom i besiddelse af sådan et, de ville måske male på det og udstille det som skulptur eller som simpelt objekt, eller de ville save det op og putte det i Bekkasinen, for på en eller anden måde var det fysiske håndværk, der bar maleriets lange historie, blevet unødvendigt, den rene tanke var ligesom nok, eller den rene handling med hverdagens ting, som Marcel Duchamp havde anbragt i det globale udstillingsrum — eller *konceptet*, der senere har vokset sig endnu mere dominerende. Der stod man og vidste ikke, om man skulle vrisse eller juble. Der hørtes både jublende vris og vrissende jubel.

Malerne, billedhuggerne og grafikerne, den klassiske billedkunsts professionelle, der stiftede GUIRLANDEN, kunne føle sig truet af nye mutationer i personlighed og værk, der førte sig frem i den konkurrerende sammenslutning, som med reverens for naturvidenskaben og dens redskaber kaldte sig "SONDE".

Det er svært at sige, hvad det var, der skete. Selv kom jeg fra Situationistisk Internationale, hvor hensigten var, som man sagde, at "realisere kunsten". Egentlig ikke noget særlig klart forlangende, men det handlede vel om at få det, der må være selve

kernen eller hjertet i det, man som arbejdende kunstner stod midt i efter mere end hundrede års modernisme, hvad enten man så stod der og var konkret, spontan, figurativ eller abstrakt, sat til stede som en slags styrende kraft i ens eget liv?

Modellerne var stadig Van Gogh og Cezanne, den "langvarige, bevidste og totale forvirring af alle sanser", som digteren Arthur Rimbaud formulerede det. Kunstværket var en slags ikon eller talisman for den proces, som er vedvarende, hvorigennem man, som ved magisk kraft, nåede igennem til stadig nye indsigter, udsigter og budskaber.

I centrum stod stadig kunstneren som en åndens dumdristige arbejder, ligesom fortøret indefra af sin egen indsats, sit eget udtryk. Eller en mere fornuftig, mere rationel holdning kunne indtages, hvor billedkunstneren, helt nede på jorden, med de evner og praktiske muligheder, den praktiske viden og kunnen der var hans eller hendes, og den viden om verdens sammenhæng eller mangel på sammenhæng, der hang sammen med den handling, det er, skabte kunstværket eller bragte det frem af sindets eller samfundets eller historiens eller situationens dybder, hvor det havde levet uden form, indtil kunstneren fandt det og gav det form, hvordan hun eller han ellers bar sig ad med det, så det kunne anbringes i verden, ikke bare som dekoration, skønt også som det, men som levende, materialiseret indsigt.

I 1968 kunne man være for og imod både det ene og det andet, og det var man også for fuld musik. Det nye og det gamle. Det revolutionære og det reaktionære. Det formelle og det formløse. Konkretismen og tachismen. Ideen og handlingen. Teori og praksis.

De billedkunstnere, der i 1968 stillede sig ud på denne øretævernes holdeplads af modsatrettede tendenser i rumskibet GUIRLANDEN - Carl Fårup Christensen, Jørgen Brask, Bente Christensen, Søren Bentsen, Ib Lauritzen, Kirsten Ruth, Tommy Storkholm, John Sparre Christensen, Freddie Dybris, Thomas Arnel, Erik Winckler, Erling Gregers, Preben Schmidt, Jørgen Steenberg Basse, Niels Sylvest, Inge Rasmussen, Bjarne Nielsen, Henning Persson, Aage Bruun Jespersen - var forskellige, men fælles om at ville fastholde de kunstneriske håndværks traditioner. Måske var man nervøse for, at hvis feltet blev erobret af de andre, dem der tilsyneladende med begejstring ville kaste enhver tradition i

historiens altid gabende skraldespand, kunne man forvente, at maleriet, skulpturen og grafikken, at akademiernes grundlag ville skride og forsvinde og verden gå sin kunstneriske undergang i møde i en intethedens sprællende og blinkende happening af tomt bippende småsnak.

Sådan er det ikke gået. De klassiske billedkunstneriske former er ikke døde, selv om Robert Smithson lavede sin spiralmole i den store saltsø i Utah, og hans bevægende og rystende film om, hvordan det gik til, for ikke ret længe siden kunne ses på kunstmuseet AROS.

Måske er rummet bare blevet større. Grænserne mellem det ene og det andet er sprængt eller bare lige så stille eroderet. Verden er åben, og de gamle dages ansvar for, at den i det mindste har en chance for at forblive åben, er der stadig, både i håndværket og i tankerne, både i det voksende og det forsvindende, i drømmen og erindringen.

Man så det sidste år, da DOKUMENTA for en kort bemærkning flyttede til Athen, hvor det postmoderne i al sin spraglede, konceptuelle mangfoldighed mødte det klassiske, der uden at vakle, både i de ting, der er små, og i de ting, der er store, udstråler en følelse af indlysende, fuldstændig konkret betydning, af sandhed og skønhed i en form, der virker rensset for de urenheder, der prægede også den krigstid, hvor kunstnerne frembragte de klassiske værker.

Uden for det arkæologiske museum i Athen, bevogtet af bevæbnet politi i store mørke busser, spillede flygtningebørn fodbold.

I år udstiller rumskibet GUIRLANDENS nuværende besætning på Antikmuseet. Meget tyder på, at det, vi kalder det antikke, vil udgøre en stor del af, hvad vi lige nu kalder fremtiden, men som om et øjeblik vil være nuet.

Det er en udfordring og et ansvar, der vil noget. Kun 50 år efter 1968.

Peter Laugesen